

Fren

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník dvanáctý (1989) - č.7

uzávěrka dne 4.4.1989

Dokument Charty 77 24 89 Polským nezávislým skupinám	2
Dokument Charty 77 25 89 Slovo ke školství	2
Dopis nezávislých iniciativ poslancům Federálního shromáždění ČSSR	4
Sdělení VONS č.965 (Václav Havel odsouzen)	5
966 (Trestní stíhání proti V. Lebduškovi zastaveno)	5
967 (Hlavní líčení v trestní věci proti E. Vidlařové odloženo)	5
968 (Hlavní líčení s L. Šilhánovou a V. Chramostovou)	6
969 (Hlavní líčení v trestní věci proti T. Hradílkovi)	6
970 (M. Šrámek a J. Sivec odsouzeni)	6
971 (Dušan Skála odsouzen)	7
972 (Odvolací řízení proti Janě Petrové a spol.)	7
Ustavení Výboru na obranu Stanislava Devátého	7
Základní prohlášení Klubu právní podpory (zkráceno)	8
Dopis M. Rejchrtka Výboru čs. veřejnosti	9
Dopis Hany Júptnerové generálnímu prokurátorovi	10
Dopis z SSSR na obranu Václava Havla	10
Prohlášení Výboru na obranu Ivaria Jirouse	11
Dopis Vladimíra Drápala o Voknu	11
V samizdatu nově vyšlo ...	12

Krátké zprávy:

Jednou větou, Solidarita s čs. pol. vězni v Polsku, NMS u "kulatého stolu", Konflikt v TOS Hostivař, Proti trestu smrti, NMS na Letné, Mírový pochod NMS a KPP, Návštěva u V. Havla, Represe proti Voknu pokračuje, Hladovka Stanislava Devátého, Pochod KPP a NMS Prahou, Prohlášení Společnosti Bajcsy-Zsilinszkyho, Solidarita z Německa, Protest 2264 občanů, Odpověď ministerstva školství M. Rejchrtovi, Výbor Václava Havla, Odvolání P. Placáka zamítnuto, Hladovky za propuštění vězňů svědomí, Dopisy J. Šiklové Rudému právu, Otevřený dopis Revue 88, Italští senátoři v Praze, Zprávy z SSSR, Zprávy z Polska: Založení Polsko-maďarské solidarity - Manifestace v Krakově 13 - 20

Informace O Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Heřman Chromý, Podolí 2762, 276 01 Mělník

Pavla Paloušová, Na Kampě 8, 118 00 Praha 1

Petr Uhlí, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Chartě 77. Uzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zveřejňují v plném znění všechny dokumenty Charty 77, jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i z ciziny (kromě zdrojů které si nepřejí být jmenovány, od londýnských institucí EECF a JPIRT). Signatářům a aktivním příznivcům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovním 10 Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infochem je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány přímo pro Infoch.

Charta 77|24|89 Polským nezávislým skupinám:

Praha 27.3.1989

Nezávislé samosprávné odborové organizace Solidarita (NSZZ Solidarność), Polsko-čs. solidaritě, hnutí Svoboda a mír (WiP), Polské socialistické straně demokratické revoluce (PPS-RD), Konfederaci nezávislého Polska (KPN), Helsinskému výboru v Polsku, Polské socialistické straně (PPS)

Milí přátelé!

Dovzěděli jsme se o významných projevech solidarity různých skupin polského lidu včetně středoškoláků a vysokoškoláků s vězněnými a pronásledovanými obhájci lidských práv v Československu, za které z celého srdce děkujeme.

Ukazuje se, že zcela neopodstatněné věznění Václava Havla, Jany Petrové, Oty Veverky, Hany Marvanové, Tomáše Dvořáka a dalších v souvislosti se spontánními manifestacemi z poslední doby se stává ukázkou toho, v jakém rozporu jsou skutky československých úřadů se slovy o demokratizaci a přestavbě, především pak s přijatými závezky v rámci helsinského jednání.

Podobně jako u Vás i v Českoslovenku se aktivity nezávislých skupin stávají náhradou za chybějící kontrolní mechanismy včetně svobodného projevu veřejného mínění, jež v sobě musí zahrnovat každý demokratický politický systém. Tyto skupiny v Polsku, Československu, Maďarsku, Sovětském svazu, NDR i jinde hrají a bezesporu sehrájí významnou roli v demokratizaci společenského života našich zemí. Solidarita mezi nimi je novou nedocenitelnou hodnotou, kterou chceme a musíme pěstovat a dále všeobecně rozvíjet.

S přátelskými pozdravy

Tomáš Hradílek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Sáša Vondráček
mluvčí Charty 77

*

Charta 77|25|89 Slovo ke školství

Praha 28.3.1989

Federální shromáždění ČSSR, ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČSR,
ÚV KSČ, Učitelské noviny

Téma "školství" se dostává v poslední době opět častěji na stránky našich novin a zabírá více místa v rozhlasu i v televizi; o školství má teď dokonce jednat ÚV KSČ. Všeobecně se soudí, že československé školství je ve špatném stavu. Kritický stav se ovšem netýká jen jednotlivosti nebo dokonce podružných maličkostí, nýbrž celkové koncepce vzdělání a výchovy a jí odpovídající soustavě škol. Z této koncepce zcela vymizel demokratický přístup, přičemž všeobecná dostupnost vzdělání se redukuje jen na jeho uniformitu a niveliaci. Je třeba vytvořit koncepci moderního, v hlavních složkách vyváženého vzdělání. V souhlase s touto koncepcí je pak třeba vytvořit prostředek k jejímu uskutečnění, jímž je dobré promyšlený systém škol - školská soustava.

Charta 77 se stavem našeho školství zabývala nejdneš. Kromě několika dokumentů o diskriminaci žáků a studentů a o diskriminaci dalších osob působících ve školství připomínáme dokument č.4 z února 1977 o školské výchově a vzdělávání jakožto prostředku mocenské manipulace a nátlaku, dokument č.20 z června 1982 o funkci a povaze československého školství, dokument č.7 z března 1986 o výchově dětí a mládeže a o pravdivosti vzdělávání a konečně dokument č.32 z listopadu 1986 o stavu našeho vysokého školství.

Po bezmála půl století je s koncepcí vzdělávání a naší školskou soustavou manipulováno především podle momentálních nápadů dogmatické, neživotné, vnitřními rozpory zmítané a morálně otřesené politické moci. Jsme státem s největším počtem školských reforem v poválečném období, reforem vždy nedomyšlených a krátkodechých. Pět základních školských zákonů, vydaných v letech 1948, 1953, 1960, 1978 a 1984, je počet vskutku pozoruhodný. Důsledkem nedomyšlenosti jsou potom i konkrétní, zcela nahodilé proměny, které školní docházku jednou rozdělují, podruhé spojují, jednou zkracují, podruhé prodlužují, aby ji posléze opět zkratily. Tyto nesmyslné výkyvy postihují vývoj jak základního, tak středního a vysokého školství. Stále hlouběji a hlouběji postupuje dehumanizace, odlišení vzdělání, stále více se požaduje a aplikuje tzv. spojení školy s praxí, které činí školství úzce závislým na dobově preměnlivých stanoviscích plánovatelů výroby. V úpadku je estetická

výchova, výtvarná výchova, jazykové vzdělání českým jazykem počínaje, o úpadku dějepisu a zeměpisu ani nemluvě. A ovšem je tu i letitý tlak na ideologizaci, která činí ze školství stále více nástroj propagandy právě vládnoucí byrokratické moci.

Vzdělání a školství je však přece oblast, která se svou působností naprosto vymyká z pomíjivých úcelů a dobových výkyvů ve výrobě a politice. Má funkci přesahující jak momentální chvíli, tak pouhé "praktické" zřetele. Připomeňme Komenského: jde přece o dílnu lidskosti.

Máme obavu, že způsob, jakým zodpovědní činitelé analyzují současný stav čs.výchovně vzdělávací soustavy, je v podstatě neplodný a bez šancí na zásadní řešení, které by odpovídalo skutečnému poslání školy. Ti zodpovědní se pochopitelně brání zevrubnější kritice a vyzývají, "aby se veřejná diskuse více zaměřovala na konstruktivní a tvořivé hledání východisek než na stálé opakování a rozmělňování známých požadavků." (Rudé právo, 1.12.1988) Oficiální analýza vidí úspěchy např.v zavedení povinného desetiletého středního vzdělání veškeré mládeže, v modernizaci školní práce, ve zlepšení předpokladů pro přípravu mládeže na dělnická povolání a ve zlepšení sepětí školy s praxí (Učitelské noviny č.23 z června 1988). Jsou to však právě ty stránky našeho školství, na něž se snáší nemalá kritika: nedostatky se vidí právě v zavedení desetileté školní docházky při zkrácení základní školy na osm let, ve stavu a povaze středních odborných učilišť, v přetěžování žáků učivem a podobně, takže "zavedením desetileté školní docházky jsme si sami přidělali nové problémy, jako by jich bylo ve výchově málo" (Rudé právo, 30.11.1988). Někteří dnes už veřejně přiznávají, že srovnání dřívějšího školství s nynější situací nevýznivá pro současný stav zrovna příznivě. Požadují proto "dát všem pokud možno solidní vzdělání, ale mimořádné skutečným talentům" (Rudé právo, 4.3.1989), což jinými slovy znamená, že koncepce jednotné školy je v základu problematická, že žádoucí je diferenciace, která by nehazardovala s talentem a schopnostmi jednotlivých žáků a studentů.

V tomto smyslu je současná koncepce vzdělání a školství nedemokratická, neboť nerespektuje přirozenou strukturu lidského společenství, ale ani základní požadavky svobodného světonázorového rozvoje mládeže a občanů. Školství bylo nenáležitě "sjednoceno" nejen co do vzdělání dětí a mládeže, ale i co do úplného ideového a organizačního podřízení byrokratickému státnímu aparátu a vládnoucí moci, a to i tam, kde ještě nedávno bývaly některé z posledních příznaků svobodného školského života - totiž na vysočích školách. Dnes už se doktoráty nikde neuděluji po obhájení dizertační práce, stačí zkoušky; dnes už docenti a profesori vysokých škol nejsou povinni obhájit habilitační práci, stačí jmenování příslušným úřadem; dnes už děkani a rektori nejsou voleni vědeckými radami, nýbrž jmenováni nadřízenou byrokratickou instancí. (Novela vysokoškolského zákona projednávaná v současnosti naznačuje přece jen návrat některých akademických svobod, i když vzhledem k rozhodujícímu vlivu politických míst často znova problematických.)

Tyto skutečnosti jsou v přímém rozporu s různými mezinárodními konvencemi, které předznačují žádoucí povahu demokratického školství. Tak v Deklaraci lidských práv z r.1948 se v čl.26 připomíná, že základní vzdělání je povinné, vyšší pak stejně přístupné všem podle schopností, že vzdělání má směřovat k plnému rozvoji lidské osobnosti a k posílení úcty k lidským právům a základním svobodám a že rodiče mají přednostní právo volit druh vzdělání pro své děti. V Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech z r.1966, který vstoupil u nás v platnost v r.1976, se nás stát mimo jiné zavázal k tomu, že bude respektovat svobodu rodičů zvolit pro děti jiné školy než ty, které byly zřízeny veřejnými orgány, pokud ovšem odpovídají takové minimální úrovni vzdělání, jaká je stanovena státem; zavázal se také, že bude zajišťovat náboženskou a morální výchovu dětí ve shodě s přesvědčením rodičů (čl.13, bod 3). A podpisem pod závěrečným dokumentem vídeňského následného jednání KBSE z letošního ledna se Československo mimo jiné zavázalo "podporovat posuzování otázek rozvoje a ochrany lidských práv a základních svobod ve školách a dalších vzdělávacích zařízeních" (čl.13, bod 6).

Je nanejvýš zapotřebí, aby se o vzdělání a o školství začalo jednat a diskutovat v otevřeném dialogu a bez předsudků. Dosavadní "pragmatické" zásahy, diktované tou či onou potřebou aktuálního politického pohybu či hospodářského stavu (jakou je např. potřeba či přebytek pracovních sil a podle toho zkracování či prodlužování školní docházky), jsou nakonec účinné jen zdánlivě, neboť výsledky se zpravidla promítají teprve do zcela změněné situace a cyklus reforem tak pokračuje dál. Dosavadní postupy školské politiky znamenaly jen hlubší a hlubší degradaci a deformaci našeho vzdělání a školství, které kdysi mělo velice dobrou evropskou úroveň. Napněme tedy všechny své síly, abychom opět dosáhli kvalitní výuky a aby výsledná dobrá vzdělanost všech lidí podle individuálních možností a zaměření přispěla k ozdravění celé společnosti.

Tomáš Hradilek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Saša Vondra
mluvčí Charty 77

*****

*****

*****

Dopis nezávislých iniciativ poslanců Federálního shromáždění ČSSR

Paní poslankyně, pane poslanče,

oslovujeme Vás ve chvíli, kdy se naše republika ocitla na křížovatce. Máme na vybranou: buď cestu demokratické obnovy, cestu sice nesnadnou, ale jedině možnou, chceme-li začít skutečně léčit hluboké ekonomické, ekologické i mravní rány naší společnosti. Z naší strany nikdy nechyběla a ani dosud nechybí ochota podílet se na takto pojatém vývoji. Nebo bude státní moc pokračovat v násilném jednání proti nezávislým občanským skupinám s cílem umlčet hlas procitající občanské společnosti. To však je cesta bez budoucnosti, cesta vedoucí k hospodářskému a sociálnímu rozvrátu.

Na Vašem zasedání máte schválit tzv. "zákoná opatření", na nichž se usneslo předsednictvo FS 14. února 1981. Domníváte se, že je to vůle Vašich voličů? Dřív, než zvednete ruku, zamyslete se nad tím, co činite. Ve Vídni se čs. vláda v principu 13 slavnostně zavázala zdokonalovat zákony, předpisy a politiku v oblasti lidských práv tak, aby bylo zajištěno úřinné vykonávání těchto práv a svobod. Ve Vídni schválením principu 26 čs. vláda schválila nejen legalitu občanských iniciativ, ale dokonce se zavázala, že bude usnadňovat sdružování, komunikaci a kontakty mezi občany, kteří usilují o realizaci ustanovení helsinských dokumentů. Zavázala se rovněž odstraňovat zákonodárné a správní překážky, jež uvedenému úsilí brání. Tzv. "zákoná opatření", jež jsou Vám předkládána, jsou však v příkrém rozporu s tímto platným mezinárodním závazkem a právní kulturou.

Paní poslankyně, pane poslanče,

je na Vás vložena velká odpovědnost. Schválíte-li opatření, jež nás přiblížují výjimečnému stavu, kdy o svobodě projevu, o právu na pokojné shromažďování a sdružování nemůže být ani řeč, schválíte hrubé porušení zcela čerstvé mezinárodní smlouvy. Schválíte tím bez výhrad i represe, kolotoč politických procesů a věznění osob, které mají nespornou autoritu doma i v zahraničí. Zásluhou tohoto pošetilého jednání se Československo už dostalo na mezinárodní pranýř a hrozí nám mimo jiné, že pohoršení většiny zemí helsinského společenství se projeví i ve vztazích, jež mají značný význam pro hospodářský rozvoj.

Lidé, kteří Vás k takovému činu nabádají, odejdou. Vy však zůstanete se svou odpovědností. Každý z vás by měl myslit na to, aby se mohl jednou s dobrým svědomím podívat do očí svým spoluobčanům - i svým neblížším, svým dětem.

Žádáme Vás proto: nehlasujte pro porušení našich mezinárodních závazků. Jednejte v souladu se svou odpovědností vůči občanům i vůči skutečné zákonnosti. Praha 20. března 1989

Charta 77: Saša Vondra, Dana Němcová, Tomáš Hradilek

Hnutí za občanskou svobodu: Václav Benda, Jaroslav Šabata, Ján Čarnogurský
Československý helsinský výbor: Jiří Hájek, Ladislav Lis, Václav Malý, Jan Stern
Demokratická iniciativa: Emanuel Mandler

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných: Petr Uhl, Andrej Stankovič
Společnost přátel USA a Mírový klub Johna Lennona

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který je čs.ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.860.

Sdělení č.965 (Václav Havel odsouzen)

Dne 21.3.1989 městský soud v Praze v senátu složeném z JUDr.Jaroslava Novotného (předseda), JUDr.Evy Buriánové a JUDr.Martina Korbaře pravomocně odsoudil k osmi měsícům odnětí svobody v I.NVS Václava Havla. Městský soud o jeho případu rozhodoval na základě odvolání prokurátora, obžalovaného a jeho příbuzných. Prokurátor JUDr.Ivan Salač se dožadoval vyššího nepodmíněného trestu a navíc žádal uložení citelného trestu peněžitého. V.Havel a jeho příbuzní ve svých odvoláních navrhovali zproštění viny.

Městský soud zrušil rozsudek obvodního soudu v Praze 3. Shodně s původním rozsudkem shledal vinným Václava Havla tr.činem podněcování podle § 164 tr.z., jeho přítomnost na Václavském náměstí dne 16.1.však nekvalifikoval jako tr.čin ztěžování výkonu pravomoci veřejného činitele podle § 156a, nýbrž pouze jako přečin proti veřejnému pořádku podle § 6a zákona o přečinech. Také původní výrok o trestu byl poněkud zmírněn, tj. odnětí svobody bylo zkráceno z devíti na osm měsíců a jeho výkon uložen v I.NVS.

Veřejného zasedání se kromě nejbližších příbuzných směli zúčastnit zástupci čs.sdělovacích prostředků, agentury TASS, maďarské agentury MTI, italské ANSA a dva zástupci Mezinárodní helsinské federace: prof.Martin Finke z pasovské univerzity a Václav Malý.

Několik set občanů se s Václavem Havlem solidarizovalo svou přítomností v soudní budově. Na výzvu nezávislých iniciativ manifestačně vyjádřilo téhož dne účastí na večerních bohoslužbách svou solidaritu s Václavem Havlem a dalšími politickými vězni několik tisíc občanů včetně nevěřících. Asi 200 občanů drželo na protest proti odsouzení Václava Havla 24hodinovou hladovku.

Praha 28.března 1989

*

Sdělení č.966 (Trestní stíhání proti Václavu Lebduškovi zastaveno)

Jak jsme již informovali (viz sdělení č.949), byl Václav Lebduška, nar.3.1.1966, obvodním soudem pro Prahu 8 dne 15.2.1989 zproštěn viny z údajného přečinu proti veřejnému pořádku, jehož se měl dopustit svou přítomností na Václavském náměstí dne 20.1.1989. Na základě odvolání prokurátora městský soud v Praze toto rozhodnutí zrušil a věc vrátil k novému projednání obvodnímu soudu v Praze 8. V novém hlavním líčení rozhodl dne 17.3.1989 samosoudce JUDr.Vladislav Šima usnesením, že se trestní stíhání proti V.Lebduškovi zastavuje. Protože si prokurátorka ponechala lhůtu k vyjádření, není ani totó rozhodnutí zatím pravomocné.

Problém celého případu je v tom, že V.Lebduška sice připouští svou přítomnost na Václavském náměstí (byl v kině a pak krátce v bistro Jizerá), nicméně kategoricky popírá jakékoli narušení veřejného pořádku a hlavně jakýkoli kontakt s SNB. Zadržen byl až následujícího dne, 21.1., a to na nádraží v Čakovicích. O jeho přítomnosti na Václavském náměstí a údajném neuposlechnutí výzev k rozchodu vypovídá nanejvýš rozporuplně jen příslušník SNB Jan Patlach, žádný doklad ani záznam však není k dispozici.

Spolu s V.Lebduškou byl 21.1.1989 v Praze-Čakovicích zadržen také Radek Mikula, nar.25.5.1970. Původně byl shodně vyšetřován pro přečin proti veřejnému pořádku, nakonec byla jeho věc postoupena ONV v Praze 4, kde mu byla v přestupkovém řízení dne 9.3.1989 udělena pokuta 500 Kčs.

28.3.1989

*

Sdělení č.967 (Hlavní líčení v trestní věci proti Evě Vidlařové odročeno)

Dne 23.3. v 8.00 hodin bylo před senátem městského soudu v Brně, jemuž předsedal JUDr.Ivo Kouřil, zahájeno hlavní líčení v trestní věci proti ing.Evě Vidlařové, inspicientce brněnského Divadla na provázku. Je souzena pro pokus trestného činu naření výkonu úředního rozhodnutí podle § 81 k § 171 trestního zákona,

kterého se měla dopustit zasahováním do trestní věci vedené proti Petru Cibulkovi. Eva Vidlařová je členkou výboru na jeho obranu. Hrozí jí odnětí svobody až do pěti let.

V průběhu hlavního líčení bylo vyslechnuto několik svědků, asi dvacet dalších svědeckých výpovědí bylo čteno. Dva svědci se nedostavili, stejně jako znalec z oboru kriminologie. Proto bylo hlavní líčení odročeno na 5.4. na osmou hodinu do místnosti číslo 5 soudní budovy v Rooseveltově ulici 16 v Brně.

K hlavnímu líčení se dostavilo asi 35 přátele obžalované, kteří byli bez problému vpuštěni do soudní síně.

O případu viz sdělení č.871, 919, 956 a 962.

V Praze 28.3.1989

*

Sdělení č.968 (Hlavní líčení s Libuší Šilhánovou a Vlastou Chramostovou)

Podle nejnovějších zpráv bylo hlavní líčení v trestní věci proti signatářkám Charty 77 Libuši Šilhánové a Vlastě Chramostové přesunuto na 4.4.1989 v 8.15 hod. do místnosti 51 ve třetím poschodí obvodního soudu pro Prahu 2, Lidových milicí 7. Předsedou senátu bude JUDr.Tomáš Vrchlabský.

Libuše Šilhánová a Vlasta Chramostová jsou obvodním prokurátorem pro Prahu 2 JUDr.Františkem Antošem obžalovány z trestních činů schvalování trestného činu podle § 165/1 tr.z. a útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154/2 trestního zákona. Těchto trestních činů se měly dopustit sepsáním dopisu adresovaného předsedovi vlády ČSSR a generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ a tím, že tento dopis zaslaly čs.i zahraničním sdělovacím prostředkům; v dopise údajně vyslovují podporu účastníkům zakázaného shromáždění, konaného 15.1.1989 v Praze na Václavském náměstí, zkreslerě líčí tyto události a nepravidlivě osočují státní a stranické orgány za lží, znevřívání svěřených pravomocí a porušování občanských práv a svobod.

V těchto dnech byla odeslána petice 238 občanů, kteří se ztotožňují s postojem obou obžalovaných k událostem na Václavském náměstí a s obsahem jejich dopisu. Petice byla kromě L.Adamce a M.Jakeše dána na vědomí také prokurátorovi pro Prahu 2, neboť signatáři petice se domnívají, že se svým podpisem dopustili stejného trestného činu jako obě obžalované.

Budou-li Libuše Šilhánová a Vlasta Chramostová uznány vinnými, hrozí jim trest odnětí svobody až do jednoho roku. (Viz sdělení č.941.)

V Praze 28.3.1989

*

Sdělení č.969 (Hlavní líčení v trestní věci proti Tomáši Hradílkovi)

Hlavní líčení v trestní věci proti mluvčímu Charty 77 Tomáši Hradílkovi bylo stanoveno na 4.4.1989 v 8.15 hod. do místnosti číslo 15 v prvním poschodí budovy okresního soudu v Přerově. Předsedou senátu bude JUDr.Miroslav Stankuš.

Tomáš Hradílek je obžalován z trestních činů pobuřování podle § 100/1a,3a a poškozování zájmů republiky v cizině podle § 112 trestního zákona. Tyto trestné činy měl podle obžaloby okresního prokurátora v Přerově JUDr.Vratislava Klimenta spáchat tím, že 17.1. a 28.1.1989 napsal dopisy, které nepravidlivě, hrubě zkresleným způsobem a tendenčně popisují poměry v ČSSR, a že v těchto písemnostech vulgárně napadl představitele stranických a státních orgánů republiky, vedoucí úlohu KSČ a základní principy socialistického státu. Obžaloba jej dále viní z toho, že text alespoň jednoho z dopisů dal telefonicky k dispozici rozhlasové stanici Svobodná Evropa.

Bude-li ing.Tomáš Hradílek uznán vinným, může mu být uložen trest od jednoho do pěti let odnětí svobody. O případu viz sdělení č.947.

V Praze 28.3.1989

*

Sdělení č.970 (Miroslav Šrámek a Jiří Sivec odsouzeni)

Městský soud v Praze, jehož senátu předsedal JUDr.Alexandr Rudý, zamítl ve veřejném zasedání konaném dne 9.3.1989, odvolání Miroslava Šrámka proti rozsudku obvodního soudu v Praze 8, jímž byl tento 23letý zedník odsouzen k jednomu měsíci nepodmíněně pro přečin proti veřejnému pořádku (§ 6a zákona o precvičkách), jehož

se měl dopustit přítomnosti na Václavském náměstí dne 19.1.1989. Miroslav Šrámek je po Václavu Havlovi, Janě Petrové a Otakaru Veverkovi čtvrtý odsouzený, jemuž byl za účast na lednových shromážděních vyměřen nepodmíněný trest odnětí svobody.

Rovněž rozsudek nad Jiřím Sivcem (viz naše sdělení č.945), který byl za stejný přečin, totiž údajné neopuštění Václavského náměstí dne 19.1., odsouzen 14.2.1989 k penězitému trestu 2500 Kčs, se stal rozhodnutím městského soudu ze 7.3.1989 pravomocným.

V Praze 28.3.1989

*

Sdělení č.971 (Dušan Skála odsouzen)

Dne 24.3.1989 proběhlo před senátem okresního soudu ve Vyškově, jemuž předsedal JUDr. Patrik Girgle, hlavní líčení v trestní věci proti signatáři Charty 77 Dušanu Skálovi. Okresní prokurátor ho žaloval z přípravy trestného činu pobuřování podle §§ 7/1 ke 100/la,3a trestního zákona, jehož se měl dopustit shromažďováním papírů, cyklostylových blan a rozmnožovacích strojů v úmyslu rozšírovat tiskovinu Informace o Chartě 77, jejíž obsah údajně poburuje proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení a nabádá občany k nekonstruktivnímu protispolečenskému jednání.

V průběhu hlavního líčení byli vyslechnuti soudní znalci z oboru psychologie a kriminologie. Prokurátor navrhl nepodmíněný trest v dolní polovině trestní sazby se zařazením do I.NVS. Obhájce Dušana Skály JUDr. Jiří Machourek poukázal na to, že shromážděné důkazy nestačí ani k podání obžaloby, natož k vynesení výroku o vině. Uvedl také, že případné odsouzení Skály by mohlo napříště zpochybnit právní jistotu občanů, protože nikdo nemůže pokládat za trestné chtít rozšírovat časopis, který již jedenáctý rok vychází s uvedením adresy redakce, a to bez jakéhokoliv soudního postihu.

Soud vnesl rozsudek, jímž uznal Dušana Skálu vinným ve smyslu obžaloby a odsoudil ho k trestu odnětí svobody v trvání 15 měsíců s podmíněným odkladem na čtyři roky. Dušan Skála se ihned odvolal, prokurátor se zatím k rozsudku nevyjádřil.

28.3.1989

*

Sdělení č.972 (Odvolací řízení proti Janě Petrové a spol.)

Senát městského soudu v Praze za předsednictví JUDr. Jana Rojta má ve veřejném zasedání dne 4.4.1989 v 8.30 hod. v budově městského soudu ve Spálené ulici č.2, místnost č.83 ve druhém poschodí, rozhodnout o odvolání Jany Petrové a dalších šesti obžalovaných, jakož i prokurátora proti rozsudku obvodního soudu v Praze 2. Tímto rozsudkem bylo sedm představitelů nezávislých iniciativ za položení květin na Václavském náměstí shledáno vinnými z trestních činů výtržnictví a útoku na státní orgán, respektive z přečinu proti veřejnému pořádku (viz sdělení č.894, 910 a 940). Jana Petrová a Otakar Veverka byli odsouzeni k nepodmíněným trestům odnětí svobody, ostatním obžalovaným byly uloženy tresty podmíněné a většinou také vedlejší penězité tresty.

Obžalovaní požadují zproštění viny, prokurátor se domáhá přísnější kvalifikace jejich počinání, tvrdších trestů a zvláště mnohem citelnějších trestů penězitých. Politická atmosféra asi těžko dovolí uložení vyšších trestů, nicméně JUDr. Rojt, protagonist četných politických procesů posledních dvaceti let, se zdá být spolehlivou zárukou, že rozsudek nad představiteli nezávislých iniciativ nebude nijak podstatně revidován.

29.3.1989

*****

*****

*****

Ustavení Výboru na obranu Stanislava Devátého

Dne 16.3.1989 byl zadržen loňský mluvčí Charty 77, člen VONS a zakladající aktivista Společenství přátel USA Stanislav Devátý z Gottwaldova. Za jeho přítomnosti byla v jeho bytě provedena domovní prohlídka a následujícího dne bylo proti němu zahájeno trestní stíhání podle § 100/la,3a trestního zákona a podle § 67 b,c) trestního řádu na něj byla uvalena vazba. Toto trestní stíhání souvisí se dvěma dopisy, které byly i s podpisem zaslány Federálnímu shromáždění

ČSSR a předsednictvu vlády ČSSR. Obsah těchto dopisů údajně pobuřuje proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení republiky, proti jejímu politickému systému a dosavadní výstavbě socialismu. Stanislav Devátý je vyšetřovacími orgány považován za iniciátora těchto písemností. V případě, že bude shledán vinným, hrozí mu trest odňtí svobody od jednoho roku do pěti let. Stanislav Devátý je vězněn ve věznici ministerstva spravedlnosti v Brně a dle našich informací drží ode dne zadržení, to je od 16.3.1989 protestní hladovku. Známe dobré Stanislava Devátého, jeho názory, životní postoje, charakterové vlastnosti i jeho odhodlání snášet důsledky svých rozhodnutí až na krajní mez. Z těchto důvodů máme oprávněné obavy o jeho zdravotní stav. Vědomi si vážnosti situace rozhodli jsme se ustavit Výbor na obranu Stanislava Devátého v tomto složení:

ing.Petr Bartoš, Padélky I|3644, 760 01 Gottwaldov
Rudolf Bereza, Mariánské Údolí 897, 783 65 Hlubočky
Ján Čarnogurský, Adlerova 10, 841 02 Bratislava-Dúbravka
prof.dr.Jiří Hájek, Kosatcová 11, 100 00 Praha 10-Záhradní město
ing.Tomáš Hradilek, Zahradní 892, 751 31 Lipník nad Bečvou
Pavel Jungmann, Zálešná III|3406, 760 01 Gottwaldov
ing.Bedřich Koutný, K pasekám 727, 760 01 Gottwaldov
Ivan Lamper, Rybalkova 27, 100 00 Praha 10
Anna Marvanová, Jeronýmova 2, 130 00 Praha 3
Ondřej Pospíchal, Přízová 12, 602 00 Brno
Jaroslav Šabata, Chorázova 3, 602 00 Brno
Dolores Šárviová, Výškovická 87, 702 00 Ostrava
Petruška Šustrová, Kolinská 13, 120 00 Praha 2
Vladimír Trlida, Družstevní 4709, 760 05 Gottwaldov
Jan Urban, Thunovská 19, 118 00 Praha 1
Radomír Vítěk, Julia Fučíka 4026, 760 01 Gottwaldov

Výbor bude získávat informace o situaci Stanislava Devátého a bude o ní neprodleně informovat širokou veřejnost. Členové výboru se obracejí na veřejnost s žádostí o vyjádření solidarity se Stanislavem Devátým a se zasíláním požadavků na jeho okamžité propuštění na adresu kompetentních orgánů a činitelů. Výbor v tomto směru příkladně učiní první kroky a je odhodlán uskutečnit účinné akce, které by vedly k propuštění Stanislava Devátého z vězení a k ukončení jeho nezákonného trestního stíhání. Přátelé, nechceme-li dopustit, aby Pavel Wonka měl svého následovníka, musíme přimět mocné naší země k neprodlenému propuštění Stanislava Devátého.

Za správnost Petr Bereza, Padélky I|3644, 760 01 Gottwaldov

26.3.1989

*****

*****

*****

Základní prohlášení Klubu právní podpory (zkráceno)

Založení klubu bylo inspirováno smrtí Pavla Wonky, který tragicky zesnul na jaře roku 1988 ve věznici v Hradci Králové za dodnes nevyjasněných okolností, nasvědčujících porušování základních lidských norem i vůči vězněným osobám.

Klub je určen široké veřejnosti a členem se tudíž může stát každý bez ohledu na své politické či náboženské přesvědčení. Programem klubu je zajistit rozvíjení právního vědomí mezi občany tak, aby mohli plně používat práv zaručených ústavou a ostatními zákony československého státu. Zároveň se klub zasazuje o zajištění spravedlnosti a poskytuje pomoc v případech, kdy je zákon postupem státních orgánů nebo společenské organizace porušen. (...)

Program činnosti:

- Shromažďování údajů o případech osob stíhaných v rozporu se zákonem a jejich zveřejňování všemi dostupnými prostředky.
- Shromažďování a zveřejňování informací o životě postiženého, aby se stal veřejně známou osobou. (...)
- Podpora a pomoc osobám nejen v řízení trestním, ale i občanskoprávním a správním. Zejména v případech sporu pracovních právnických či sporu s hromadnými sdělovacími

prostředky.

- Organizování setkání, na kterých budou občané seznamováni se základními právními dokumenty jak československými, tak mezinárodními (...) [správní, občanské, pracovní a trestní právo]. (...)
- Účastí na soudních jednáních napomáhat objektivitě soudních rozhodnutí. (...)
- Zajištění veřejné kontroly poměrů v československých věznicích, např. besedami s bývalými vězni a funkcionáři státních orgánů.

Cílem Klubu právní podpory je postupné vytvoření veřejné kontroly nad dodržováním zákonnosti a právního řádu tak, jak ji zaručuje Ústava ČSSR.

Zájemce o spolupráci či pomoc se může obrátit na mluvčí klubu s tím, že nebude-li si to přát, nebude jeho jméno zveřejněno.

Mluvčí Klubu právní podpory pro rok 1989:

Roman Rákosník, B.Němcové 3, 466 04 Jablonec nad Nisou, tel: 23761

Lubor Kohout, Karlovo náměstí 17, 120 00 Praha 2

Alois Nedvěd, 5.května 1783, 440 01 Louny

V Praze 14. února 1989

*****

*****

*****

Dopis M. Rejchrtu Výboru čs. veřejnosti

Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva
a humanitární spolupráci

Opletalova 13, 110 00 Praha 1

Miloslav Rejchrt

Vršní 60

182 00 Praha 8

Vážení pánové

Praha 18.března 1989

Rudé právo uveřejnilo dnes, tj. 18.3.1989 článek "Opletalova 13", v němž vedoucí kanceláře dr. František Gajdošík vymezuje hlavní poslání Vašeho Výboru "dodržování lidských práv v duchu závěrů helsinské konference a následné vídeňské schůzky jak v Československu, tak i v ostatních "zemích a prohlubování právního vědomí našich spoluobčanů".

Tentýž Váš pracovník v článku prozrazuje, že Váš výbor neodpovídá "ani na skupinová podání nezákonnych skupin, protože nemají oficiální statut a, jak je z těchto podání patrné, v peticích různých skupin se často vyskytuje stejná jména".

V Závěrečném dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE se účastnické státy zavazují "respektovat právo svých občanů aktivně přispívat, samostatně nebo společně s jinými, k rozvíjení a ochraně lidských práv a základních svobod". Váš pracovník však ve zmíněném článku vyhlašuje, že Váš výbor hodlá programově nerespektovat princip 13.5 Závěrečného dokumentu. Co jiného má znamenat dozvědění, že Váš výbor neodpovídá na skupinová podání skupin občanů, které dr. Gajdošík označuje za "nezákonné"? Princip 13.5 Závěrečného dokumentu zaručuje občanům právo aktivně přispívat k ochraně lidských práv samostatně nebo společně s jinými (podtrhl M.R.) a nijak nepodmiňuje toto právo jakýmsi "oficiálním statutem", který by byl nezbytný pro společenství občanů, kteří se k ochraně lidských práv sdruží. Váš výbor však takovouto nepřípustnou podmítku, odporující duchu i liteře Závěrečného dokumentu, klade. Její podivnost je tím zřejmější, že - jak se ve zmíněném článku uvádí - ani Váš výbor se netěší plně "oficiálnímu statutu", neboť "zatím totiž nejsou všechny legislativní záležitosti výboru vyřízeny a nemohou mít tudiž ani razítko firmy".

Chcete-li opravdu prohlubovat právní vědomí občanů a být věrní duchu závěrů helsinské konference, přestaňte mít veřejnost mystifikacemi, že jen ta obrana lidských práv je zákonné, která má "razítka firmy". Přestaňte sířit dojem, že i Váš výbor je stavebním prvkem systému, v němž je nezákoné vše, čemu razítující vrchnost neudělí "oficiální statut".

Nezávislé skupiny bez oficiálního statutu by v zájmu věci lidských práv měly, jak se domnívám, udržovat pracovní kontakty i s Vaším výborem. S úlevou sleduji, že se tak děje a že občané sdružující se zcela zákonné a v souladu s principem 13.5 Závěrečného dokumentu k ochraně lidských práv, se ve své vstřícnosti nenechávají odradit ani demagogií některých Vašich pracovníků. Jde-li komu o lidská práva, musí umět spolupracovat se všemi, kdo se k obhajobě lidských práv

hlásí a naslouchat tomu, co říkají. Zanechte proto pátrání po tom, která jména se v peticích různých skupin vyskytuji a všimejte si toho, co je v nich napsáno. Nedokážete-li to, věnujte se jiné zájmové činnosti, kde se bez této schopnosti obejdete.

S pozdravem Miloš Rejchrt, soukromá osoba
Ma vědomí: Rudé právo, Čs.helsinský výbor, mluvčí Charty 77

*****

*****

*****

Dopis Hany Jíptnerové generálnímu prokurátorovi

Pane generální prokurátoro,

obracím se na Vás ve věci občanů odsouzených či stíhaných v poslední době pro politické trestné činy. Mnozí z nich jsou známi nejen naší, ale i světové veřejnosti: Petr Cibulka, Stanislav Devátý, Tomáš Dvořák, Jiří Fajmon, Václav Havel, Tomáš Hradilek, Vlasta Chramostová, Ivan N.Jirous, Hana Marvanová, Dana Němcová, David Němec, Stanislav Penc, Jana Petrová, Dušan Skála, František Stárek, Libuše Šilhánová, Jana Šternová, Jiří Tichý, Ota Veveřka, Eva Vidlařová, Alexandr Vondra. S některými z nich jsem se setkala osobně a ctim je jako lidí vpravdě ušlechtilé. Všech jmenovaných si hluboce vážím za jejich občanskou statečnost a nemohu souhlasit s rozsudky nad nimi, které se vymykají právní kultuře ve většině civilizovaných zemí.

Považuji za svou morální povinnost Vám v tomto svém o t e v ř e n ē m dopise sdělit, že schvaluji jednání výše uvedených občanů a souhlasím s jejich činy, které označujete za trestné. Připojuji se také k naléhavému požadavku přepracování trestního zákona, který umožňuje rozařhlé pronásledování občanů usilujících o život v pravdě.

Ve Vrchlabí 30.3.1989

Hana Jíptnerová

Gen.Svobody 816, 543 01 Vrchlabí

*****

*****

*****

Dopis z SSSR na obranu Václava Havla

Tisku ČSSR. Kopie novinám Sovetskaja kultura, Literaturnaja gazeta, Moskovskije novosti a tisku NSR.

Vážení soudruzi,

nemůžeme před Vámi skrývat vážné znepokojení nad uvězněním světoznámého dramatika Václava Havla. Represivní způsob jednání s představiteli v nedávné minulosti tak kvetoucí kultury přinese bezpochyby ohromnou škodu kultuře i státu. Doufali jsme, že podobné zúčtování s vynikajícím spisovatelem je nyní v naší zemi, ale i v jiných socialistických zemích, nemyslitelné. Tím se dá vysvětlit i náš apel. Je to i naše, dá se říci celosvětová věc. Osud jediného člověka, a tím spíše, že tak znamenitého, jako je Václav Havel, je neoddělitelný od osudu těch velkých změn, které začaly ve Východní Evropě. Jeho uvěznění za vyslovení názoru, za normální symbolický čin se dotklo všech, kdo tyto prospěšné změny chtějí. A upřímně řečeno škodí i těm, kdo je nechtějí - neboť co může být ještě více kompromituječí než podobná akce?

Považujeme za důležitý a mnohoznačný fakt, že právě v těchto dnech u nás vyšlo další číslo časopisu Těatr, ve kterém je otištěna hra známého dramatika Samuela Becketta Rozuzlení, věnovaná Václavu Havlovi.

Jsme pevně odhodláni hlasitě bránit Václava Havla - protože tím bráníme i sami sebe. Věříme, že tato chyba moci bude rychle napravena.

5.3.1989

Jurij Ljubimov, Irina Solovjeva, Šmeljanskij, Natan Ejdelman, historik, Bulat Okudžava, básník, Jurij Afanasjev, Vinogradov, Jevgenij Jevtušenko, básník, Boris Iskander, Messerer, Birger, Jurij Karjakin, Roald Sagdějev, akademik, zahraniční člen ČSAV, Lev Kopelev (dnes NSR), Günther Grase, spisovatel, Siegfried Lenz, spisovatel, Raisa Orlova, básnířka (dnes NSR), Hans Werner Richter, spisovatel, Caycla Stern, publicistka, Wolf Biermann, básník.

*****

*****

*****

Prohlášení Výboru na obranu Ivana Jirouse

Během posledních šestnácti let už popáté, naposled v březnu r.r., poslal komunistický režim do vězení básníka a teoretička umění Ivana Jirouse.

Byl odsouzen za to, že napsal petici, v níž volným veršem sestavil obráz posledních třiačtyřiceti let v této zemi. Nezývá věci pravými jmény: vraždy vraždami, zločin zločinem. A volá: "Tak dost!" Nic víc. Petici spolupodepsalo na tři stovky československých občanů.

Vloni na podzim se ustavil Výbor na obranu Ivana Jirouse a vyzval k solidárním akcím. Dodnes zaznamenává tisíce protestních blasů jednotlivců i institucí z domova a z ciziny. Zaregistroval solidarizační koncerty v několika metropolích světa a četné dopisy význačných kulturních osobností.

Československá vláda, již jde už jen o to, udržet se u moci, před tlakem veřejného mínění neustoupila. Vyhlášením skandálního rozsudku promítla do Jirousovy petice dnešek.

V téže době, navzdory mobilizaci takřka celého civilizovaného světa, odsoudila dramatika Václava Havla. Proč nepřiznat, že v nás arogance režimu vzbudila pocit bezradnosti, ba bezmoci. Uvědomujeme si totiž, že moc svým bezohledným postupem vyvolává odpor občanů, a tím směřuje k tomu, po čem není proč toužit: ke konfrontaci. Je paradoxní, že v situaci ekonomického rozkladu, který se nutně v nejbližší době prohloubí a tím vyvolá ještě větší občanskou nespokojenost, jdou do vězení právě ti, kdo jsou ochotni se na řešení všeestranné společenské krize podílet a kdo chtěli konfrontaci předcházet, či jí alespoň v případě nezbytí dodat civilizovaný rozměr. Zavírat lidi, kteří jsou svým celoživotním postojem i činy zřejmými odpůrci jakéhokoli násilí - to je vskutku krátkozraká politika.

Ivan Jirous předložil vládcům této společnosti účet, který oni nejen odmítli a smetli se stolu, ale ještě na něj Jirousevým uvězněním připsali další položku. Co nám v této situaci vlastně zbývá? Těžko co jiného, než onen účet nekompromisně předložit znovu; není totiž sproviditelný ze světa. Je třeba ho nějakým způsobem uzavřít a žádné odklady na tom nic nezmění.

Naše bezradnost či bezmocnost neznamená, že bychom ztratili naději. Ta totiž není závislá na okamžitém a viditelném úspěchu našeho úsilí. Roste z vědomí, že v tomto střetu s agresivní mocí stojíme na straně práva proti bezpráví, pravdy proti lži. Je potěšitelné, že v této zdánlivě neperspektivní době jsou zřetelné momenty svědčící o tom, že společnost v čím dál větší míře reflektuje zlo jako zlo a pomalu sbírá sílu dát své poznání najevo.

Obranu Ivana Jirouse považujeme za těchto okolností za věc značného významu a vyzýváme všechny, jimž na budoucnosti naší země záleží, aby se připojili a spolu s námi usilovali o Jirouseovo osvobození.

31.března 1989

Jan Brabec, Zbyněk Hajda, Ivan Lamper, David Němec, Petr Placák, Jan Rumík, Petruška Šustrová, Jáchym Topol, Saša Vondra.

*****

*****

*****

Dopis Vladimíra Drápala o Voknu

Výbor československé veřejnosti
pro lidská práva a humanitární spolupráci
Opletalova 13, 110 00 Praha 1

Vážení přátelé,

chtěl bych touto cestou využít možnosti, kterou ustanovení Výboru pro lidská práva poskytuje i prostým občanům vyjádřit se k problémům, jež se jich dotýkají, popř. kterým mají připomínky. Berte tedy můj dopis jako informaci o zásahu proti jednomu z představitelů tzv. neoficiální kulturní scény.

V minulém měsíci došlo k zadržení pana Františka Stárka, vydavatele samizdatového časopisu Vokno a Voknoviny. V době, kdy v okolních socialistických státech, pokud takový časopis již nemá statut oficiálního, je přinejmenším tolerován, panu Stárkovi hrozí trest odnětí svobody až do výše 5 let. K napsání těchto řádek

mě nutí ta skutečnost, že pana Stárka osobně znám a vím, že publikace, jejichž byl vydavatelem, byly určeny pro určitý okruh čtenářů a informovaly o situaci v kultuře, jež nás zajímá, přinášely povídky, básně a další tvorbu našich přátel. Dnešní doba dodává takové iniciativě příchuť politické opozice, což jistě nebylo účelem časopisů ani cílem pana Stárka. Znovu musím zdůraznit, že šlo o kulturní občasníky a teď k nim také většina čtenářů přistupovala. Vyplňovala se jimi citelná mezera v kulturní oblasti, kterou nás stát zprvu potíral, dnes k ní v době změn přistupuje již vážněji. Všechni doufáme, že nebude trvat dlouho, kdy umělci budou moci vystupovat veřejně bez rizika postihu za svoji tvorbu, přesto, že má tisíce příznivců. Sám jsem do zmíněných publikací přispíval a vždy jenom proto, abych informoval o průběhu vystoupení a hudebních produkcí a aby tak bylo možno si udělat představu o kvalitě a rozsáhlosti onoho kulturního žánru, tzv.undergroundu, jímž se zmíněné časopisy zabývaly. Přesto jsem absolvoval řadu výslechů, při nichž byl kladen důraz především na jakési politické poselství, jež z nich mělo vyplývat.

Domnívám se proto, že je velice nesprávné posuzovat činnost pana Stárka jako nějaký důsledek nepřátelského postoje vůči naší společnosti a k otázce jeho aktivity přistupovat subjektivně a v zajetí zkreslujících emocí, jež dosud přezívají. A podle toho potom činit závěry při konečném řízení.

Na závěr chci zdůraznit, že není účelem mého dopisu rozdmýchávat ohýnek pod již tak napjatou situaci v naší společnosti, ale pouze upozornit na případ člověka, k němuž mě váže určitý vztah; považuji z toho důvodu za svou povinnost upozornit, že příznivý postup odpovědných orgánů může pozotovně ovlivnit názory mnoha občanů tohoto státu, kteří případ Františka Stárka sledují. Prosím, aby moje vyjádření k této věci bylo takto bráno, pokud tento list bude k dispozici i jiným složkám, než pro které je určen.

S pozdravem "Demokracii zdar"

Vladimír Drápal

Fučíkova 1895, 440 01 Louny

*****

*****

*****

V samizdatu nově vyšlo ...

Dialog 89 č.1, 17 stran A4, vydává Obroda klubu za socialistickou přestavbu, sdružující k 15.2.1989 118 členů redaktor Miloš Hájek, Náprstková 10, Praha 1. První číslo přísluší prohlášení příPravného výboru klubu, dopis tohoto výboru komunistickým, socialistickým a sociálně demokratickým stranám Evropy a články Miloše Hájka a Čestmíra Císaře.

Ze zásuvky 1 z bloku č.21, duben 1989, 102 stran A4, přináší mj. komentář Milana Hübla k rozhovoru Jegora Jakovleva se Zdeňkem Hořením, dopis spisovatele Václava Laciny za propuštění Václava Havla, projev Milana Machovce na Václavském náměstí 19.1.1989, vnitropolitické příspěvky Václava Vrabce, polemiku Luboše Kohouta s Karlem Kyncklem okolo vzniku "Obrody", dopis 75 historiků sjezdu čs.historiků, projev M.Štěpána na aktu kulturních pracovníků 3.2.1989.

Diskuse č.74, duben 1989, 28 stran A4, obsahuje dopis Herberta Pařízka Ladislavu Adamcoví, převzaté články z Lidových novin autorů Jana Rumla (Diskuse uvádí nesprávně jako autora Jiřího Rumla) a Ladislava Hejdánka, rozhovor Z.Mlynáře se zpravodajem Hlasu Ameriky, stař J.Afanasjeva Perestrojka a znalost historie.

Křesťanské obzory č.5, roč.II., (1.3.1989) 27 stran A4, obsahuje vedle náboženských příspěvků dopis Jana Filipa Miloši Jakešovi, usnesení okresního soudu v Kroměříži o přeměně ústavního lěčení A.Navrátila na ambulantní.

Křesťanské obzory č.6, roč.II., (15.3.1989) 25 stran A4, přináší báseň Václava Renče, příspěvek Evžena Štuly k odsouzení Václava Havla a dalších aktivistů nazvaný A co bude dál...?, dopis zdravotníka Jiřího Škody L.Adamcoví k zákonům státních orgánů na Václavském náměstí a další materiály s náboženskou tématikou.

Knihovna Křesťanských obzorů sv.č.4 (30 stran A4) - encyklika Jana Pavla II. Vykupitel člověka

Knihovna Křesťanských obzorů sv.č.5 (26 stran A4) - encyklika Jana Pavla II. Starostlivost církve o sociální otázku

Komentáře č.11, ročník 4, podzim 1988, 122 stran A5, obsahuje mimo jiné stať Václava Havla "Fraška, reformovatelnost a budoucnost země", článek Jiřího Dienstbiera "Po dvaceti letech: Chceme nejvíce?", článek Michala Keimanna o tom, jak současná sovětská publicistika hodnotí Trockého a trockismus, rozhovor se Zbigniewem Bujakem a rozsáhlý článek Jiřího Hájka Srpen 1968 v Radě bezpečnosti, v němž autor vzpomíná na srpnové události před dvaceti lety a na to, jak je prožíval v roli ministra zahraničí.

Bulletin NMS č.5, leden 1989, 21 stran A4 (redakční rada: Jana Petrevá - ve vazbě; Miloš Zeman, Dolákova 531, 181 00 Praha 8; Radek Zeman, Bělohorská 136, 169 00 Praha 6)

obsahuje materiály NMS, dále rubriku Solidarita s perzekuovanými aktivisty NMS, rubriku Zahraniční kontakty ((o setkání s norskými mírovými aktivisty), zprávu o akci NMS "Proč militantní hračky" aj.

Obsah, leden 1989, 108 stran A4, přináší mj. zamýšlení nad sebeupálením Jana Palacha: Jindřich Chalupecký "Smysl oběti" (únor 1969), Eva Kantůrková "O etice Palachova činu" (leden 1989), dále referát Jana Křena "Střední Evropa nahlízená z Čech" (pro vědeckou konferenci brémského spolku Dialog) a příspěvek Ivana Klímy pro ARIS 89 k výročí Deklarace lidských práv "Naše práva a omezení".

Obsah, únor 1989, 95 stran A4, zařazeny jsou mj. aktuální texty Františka Pavlička "Otevřený dopis herci Miloši Kopeckému", Ivana Hoffmana "Vážený pán Havel" a Ondřeje Vaculíka "Brýle revolucionáře", dále pak ukázky příspěvků pro symposium "Ceskoslovensko 88": Josef Císařovský "Několik poznámek k naší soudobé kulturní krizi" a Jaroslav Opat "Se skloněnou šíjí".

Kritický sborník sv.4, prosinec 1988, 98 stran A4, obsahuje mj. esej Johna Updikea "Spisovatel přednáší", informativní článek k 10.výročí vzniku samizdatového periodika SPEKTRUM (vyšla pouze tři čísla) a kritickou glosu -bfl- "Co říká a co chce Tomáš Řezáč" věnovanou brožuře o roce 1968 "Co říkali a co chtěli" (Rudé právo 1988).

Kritický sborník, Bibliografický soupis příspěvků, 28 stran A5, prosinec 1988, brožura obsahuje bibliografický soupis příspěvků KS a předmětový rejstřík osob v letech 1981-86.

Co napsali k románové studii "Jan Hus" Evy Kantůrkové, únor 1989, 56 stran A4, soubor 13 recenzí, úvah a dopisů k husovské problematice.

*****

*****

*****

Krátké zprávy:

Jednou větou

- Téměř 70 občanů převážně z Prahy zaslalo FS ČSSR a ČNR dopisy ze 7.3. a 10.3.1989, v němž pisatelé tyto orgány žádají, aby protidemokratická opatření ze 14. a 17.února 1989 nebyla schválena.

- Více než padesát občanů z Prostějovska (za správnost podpisů ručí Arnošt Kohout z Prostějova), podepsalo Otevřený dopis pracujících z 9.2.1989, adresovaný M.Jakešovi, v němž se mj. píše: "Obyvatelé této země již nechtějí žít jako neplnoprávné masy a nositelé moci již nemohou uplatňovat vedoucí úlohu v podobě policejně byrokratické diktatury."

- K řadám občanů, kteří protestují proti trestnímu stíhání a odsouzení nezávislých aktivistů se připojil svými dopisy ing.Petr Kajnar z Ostravy.

- Čs.helsinský výbor zaslal dne 2.3.1989 Výboru pro evropskou bezpečnost, Výboru čs.veřejnosti, L.Adamcoví, ČTK a ministerstvu spravedlnosti stanovisko Mezinárodní helsinské federace pro lidská práva a Čs.helsinského výboru k odsouzení Václava Havla a dopis, který nezávislé občanské iniciativy zaslaly poslancům FS ČSSR. (Plné znění druhého textu viz str.4)

- Ve věci vězněného Petra Cibulky se na Výbor čs.veřejnosti obrátil dopisem z 9.3.Petr Uhl. Dopis obsahuje základní informace o Cibulkově případu, jeho přílohou je brožura Petr Cibulka - vězeň svědomí, vydaná nedávno Výborem na obranu Petra Cibulky.

- Protestní dopis čs.představitelům a úřadům proti policejním brutalitám při lednových shromážděních v Praze a následnému věznění aktivistů zaslal dne 20.3.1989 Jens Wolfensteller z Lipska.

Solidarita s čs.politickými vězni v Polsku

- V poznaňské insitutu plastického tváření INOT podepsalo protestní petici ve prospěch nově uvězněných čs.občanů v souvislosti s lednovými shromážděními 149 pracovníků tohoto ústavu.

- Dne 23.3. byly ve Varšavě dvě akce před čs.velvyslanectvím: Asi 50 zástupců 2004 signatářů petice, protestující proti politickým procesům a žalářování nezávislých aktivistů, která byla podepisována na varšavské univerzitě, uspořádalo manifestaci s třemi transparenty (Svobodu Václavu Havlovi, Demokraci pro Československo, Svobodu Chartě 77). Manifestováno bylo cca 30 minut, během nichž se podařilo 5 lidem, včetně pracovníka katedry slavistiky dr.Josefa Chmieleckého, proniknout do budovy velvyslanectví a zamíchat se mezi oficiální hosty, kteří přicházeli na banket. Po pěti minutách byli však velvyslaneckým radou vykázáni. Josef Chmielecki přednesl před velvyslanectvím krátký projev, v němž uvedl mj., že přijde doba, kdy v této budově se budou konat recepce na počest Václava Havla. Odsoudil pohrdání čs.velvyslanectví polským veřejným míněním. Polská milice, přivolaná zjevně pracovníky velvyslanectví vytlačila manifestující právě v okamžiku, kdy k budově přicházela delegace 4 středoškoláků, kteří přinesli petici, podepsanou 842 středoškolskými studenty z 22 varšavských středních škol. Jeden arch se 75 podpisů byl již dříve zkonfiskován polskou milicí. Středoškoláci byli krátkodobě zadrženi.

- Významná akce proběhla v Katovicích, kde členové Polské socialistické strany demokratické revoluce a hnutí Svoboda a mír (WiP), v počtu 26, drželi od 21. do 27. března hladovku. Dne 22. a 23.uspořádali demonstrační vystoupení před čs.konzulátem. Při prvním byl přijat účastník hladovky Rinaldo Bedkiewicz z WiP pracovníkem konzulátu a asi hodinu spolu hovořili. V obou dvou případech zasáhla polská milice, která účastníky vystoupení krátkodobě zadržela a užila přitom násilí; R.Bedkiewicz byl na oddělení milice zbit, jednotlivé rány obdrželi i další zadržení. R.Bedkiewicz byl 23.3.odsouzen kolegiem k pokutě ve výši 100 000 zlotých. Hladovka byla sledována s pozorností a sympatiemi v celém Polsku.

NMS u "kulatého stolu"

Dne 17.2.1989 zahájila činnost pracovní skupina, která se má zabývat otázkami demilitarizace společnosti a hledat možnosti konkrétních řešení problémů, které s ní souvisejí. Tohoto jednání se zúčastnili zástupci Čs.mírového výboru, zástupce mírové mezinárodní organizace Servas, zástupce ústavu pro výzkum veřejného mínění, ústavu pro mezinárodní vztahy, pracovník ministerstva národní obrany, tři zástupci Nezávislého mírového sdružení (Jan Chudomel, Pavel Jegl a Ruth Šormová), a redaktori deníku Mladá fronta a týdeníku Vlasta. Byla vymezena čtyři konkrétní téma, jimiž se skupina bude zabývat: 1. Náhradní civilní služba a problémy odmítání vojenské služby z důvodů svědomí, 2. Výchova k míru, 3. Informovanost o vojenské problematice, 4. Konverze zbrojního průmyslu. Hned při prvním jednání se vyskytly velké názorové rozdíly v pojetí tak základních pojmu, jako je mír, demilitarizace apod. Přes velké nepochopení některých účastníků trvaly i zástupci NMS na pravidelném informování veřejnosti o existenci této pracovní skupiny všemi dostupnými prostředky. Konečné vyřešení tohoto problému bylo však odloženo na další setkání. Zároveň bylo dohodnuto, že prvním projednávaným tématem bude možnost zavedení náhradní civilní služby v ČSSR. Jednání pracovní skupiny pokračovalo dne 22.3.1989, opět v budově ČSMV. Pokud jde o nedořešený problém informování o práci skupiny, bylo aktivistům NMS navrženo kompromisní řešení, které přijali: Pracovní skupina sice nebude vydávat žádné oficiální zprávy o průběhu jednání, ale každý účastník může informovat veřejnost způsobem, který uzná za vhodný. Zároveň bylo dohodnuto, že případně konkrétní podněty a návrhy předá pracovní skupina kompetentním orgánům, přímo nebo prostřednictvím

ČSMV, a to podle jejich povahy. Poté proběhla výměna názorů k problémům zavedení náhradní civilní služby a k důvodům, které vedou k odmítnání vojenské služby. Bylo dohodnuto rozšířit pracovní skupinu o odborníka na právní otázky, o zástupce Výboru čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci a o zástupce církvi. Další jednání se má uskutečnit 26.4.1989 a má se opět zabývat náhradní civilní službou.

Konflikt v TOS Hostivař

Mezi 9. a 14.3. došlo k bouřlivým událostem v továrně na obráběcí stroje TOS Hostivař. 38 členů ROH zde podepsalo petici, protestující proti politickému násilí, k němuž se uchylují mocenské orgány v poslední době. Petice vznikla jako reakce na výzvu, aby odboráři podepsali text právě opačný - odsuzující nezávislé skupiny. Autor petice byl 13.3. zadržen Státní bezpečností v montérkách přímo u stroje, byl však po obvinění z pobuřování propuštěn a je stíhán na svobodě. Dne 14.3. uklidňovala rozčílené dělníky - v době zadržení autora petice se na jeho pracovišti nepracovalo vůbec, na ostatních jen částečně - tajemnice pro ideologii Městského výboru KSČ, která mj. uvedla, že podobné problémy jsou i v Avii a v jednom závodě ČKD. Dne 14.3. navštívil TOS městský tajemník KSČ Štěpán, který se však s dělníky nesešel a diskutoval jen s vedením podniku a funkcionáři.

Proti trestu smrti

Patnáct českobratrských evangelíků se obrátilo dne 21.3. na ÚV KSČ s požadavkem, aby byl zahájen postup, vedoucí ke zrušení trestu smrti. Svůj návrh zdůvodňují mj. zajímavým historickým pojednáním z křesťanských pozic. Signatáři dopisu požadují, aby bylo bez odkladu zastaveno popravování a aby FS zahájilo debatu o zrušení trestu smrti po obnově svobody tisku a obnově svobody slova v naší zemi. Za správnost podpisů ručí Jan Dus, Suchdolská 4, Praha 6-Sedlec.

NMS na Letné

NMS pokračuje ve veřejných diskusích, které se konají vždy poslední sobotu v měsíci. Dne 25.3. se měli aktivisté a příznivci NMS sejít na Letenské pláni v Praze. Několik aktivních členů NMS bylo již ráno preventivně zadrženo - Miloš Zeman a Jiří Pavliček byli téhož dne propuštěni, Jan Chudomel byl převezen k psychiatrickému vyšetření do psychiatrické léčebny v Praze-Bohnicích odkud byl propuštěn 29.3.. V 15 hodin, kdy se měli míroví aktivisté sejít, byla Letenská pláň důkladně střežena policií. Aktivisté se tedy uchylili k nedaleké křížovatce Špejchar, kde se pokusili setkání zahájit. Krátce poté však i na tomto místě zasáhla policie, zadržela Petru Konrádovou, která se pokusila k přítomným promluvit a odvezla ke krátkému výslechu i Radka Zemana, Jaroslava Kolafu a Romana Kincla. Všichni byli zanedlouho propuštěni. Ostatní přítomní byli legitimováni a vyzváni k rozchodu. Setkání se zúčastnilo asi 40 lidí.

Mírový pochod NMS a KPP

Dne 27.3. se v severních Čechách konal mírový pochod. Mezi asi 50 účastníky byli členové a příznivci NMS z Turnova, Liberce, Jablonce nad Nisou a Prahy a členové nově založeného Klubu právní podpory. Nezávislí aktivisté nesli transparenty s nápisem Propusťte politické vězně, Svobodu politickým vězňům a také transparenty se jmény vězněných členů NMS Tomáše Dvořáka, Hany Marvanové a Jany Petrové. Pochod trval osm hodin a jeho účastníci prošli mimo jiné i městem Turnovem, anž by proti nim jakkoli zasáhly bezpečnostní síly.

Návštěva u V. Havla

Vězněný spisovatel a nezávislý aktivista Václav Havel byl na základě povolení náčelníka věznice v Praze-Ruzyni navštíven 29.3. dopoledne svými příbuznými. Manželka a bratr mu během hodinové návštěvy mohli také předat balíček s osobními potřebami. Václav Havel očekává brzkou eskortu do výkonu trestu. Tam také hodlá požádat o podmíněné propuštění, které zákon umožňuje nejdříve po odpykání poloviny trestu, v Havlově případě tedy po 15. květnu letošního roku. Václav Havel zatím dostal do vězení asi 450 pohlednic a dopisů od přátele i neznámých lidí v Československu i v cizině, v některých případech od celých kolektivů. Na některých obálkách bylo připsáno: "Držíme Vám palce. Pošta." Václav Havel děkuje za velký zájem o svůj osud.

projevený veřejně i jemu osobně jak doma, tak v zahraničí. Domnívá se, že po lednových událostech na Václavském náměstí v Praze došlo k velké změně v myšlení a postojích lidí a je zvědav na další vývoj.

Represe proti Voknu pokračuje

158 občanů zaslalo 1.3.1989 FS, předsednictvu vlády a ministrům spravedlnosti a vnitra ČSR dopis, v němž protestují proti uvěznění a trestnímu stíhání Františka Stárka, jemuž hrozí trest do pěti let. Zádají také ukončení represí proti nezávislé kultuře; jednou z posledních je tento pokus o likvidaci nejstaršího undergroundového časopisu v Čechách - Vokno, za jehož vydávání byl František Stárek, zvaný Čuňas, vězněn již v letech 1981-84. Nyví je F.Stárek ve vazbě v Hradci Králové a Státní bezpečnost při vyšetřování v jeho věci používá nezákonné metod. Při svědeckých a dalších výsleších vyvíjí nátlak na vyslýcháne, aby proti F.Stárkovi vypovídali, vyhrožuje jim, bezdůvodně je zadržuje v budovách SNB. Byl zaznamenán dokonce případ, kdy činila nátlak na otce jednoho svědka, který použil svého práva a odmítal svědčit. V Mělníce byli 29.3.1989 na F.Stárka vyslýcháni signatáři Charty 77 Jiří Pavláček a Josef Florián. J.Floriánovi vyhrožovali pracovníci StB Knobloch a Hulicius, že ho "zničí", neumožní jeho dětem studium a "zařídí" mu odchod jak ze zaměstnání, tak z okresu Mělník. Josef Florián je otcem dvou nezletilých dětí a pracuje jako zámečník ve Spolku pro chemickou a hutní výrobu v Mělníce. Dne 3.4. obvinil vyšetřovatel StB mjr.Ivan Kváš v pomocí k trestnému činu pobuřování podle § 101c k § 1001a, za tr.zákoua družku a snoubenku Františka Stárka Ivu Vojtkovou s odůvodněním, že rozmniožovací technika a písemnosti byly odňaty při domovní prohlídce v jejím domku a že jistě musela být o činnosti F.Stárka informována. Iva Vojtková je stíhána na svobodě. Místo aby ji poučil, že jako obviněná má právo hájit se jakýmkoliv způsobem, létat jí tvrdil, že už není svědkyně, a proto vypovídát musí.

Hladovka Stanislava Devátého

Stanislav Devátý, uvězněný dne 16.3. jako obviněný z tr.činu pobuřování pro organizování dvou peticí SPUSA drží podle dosavadních zpráv od svého zadržení hladovku. O velikonocích byl přemístěn do vězeňské nemocnice, pravděpodobně do Prahy na Pankráci. Obavy o jeho život vyjadřuje ve svém dopise Výbor čs.veřejnosti nově ustavený Výbor na obranu Stanislava Devátého a manželé Ruth a Zdeněk Šormovi, kteří se v této záležitosti obrátili rovněž na Výbor čs.veřejnosti, na krajského prokurátora v Brně JUDr.Jiřího Indru, který S.Devátého vzal do vazby, a na předsedu federální vlády Ladislava Adamce.

Pochod KPP a NMS Prahou

Mluvčí Klubu právní podpory oznámili, že v sobotu 1.4. uskutečnilo asi 40 členů tohoto klubu, NMS a jejich přátel místo plánované besedy s právníky, zmařené policií, pochod Prahou za propuštění politických vězňů. U sochy sv.Václava zazpívali státní hymnu, na mán.Sv.Čecha besedovali o politických věznicích a k původnímu hrobu Jana Palacha na Olšanech položili květiny a zapálili zde svíčky. Policie nezasáhla. KPP vyhlásil duben za měsíc solidarity s politickými vězni.

Prohlášení Společnosti Bajcsy-Zsilinszkyho

Se zpožděním se k nám prostřednictvím Výboru na obranu práv maďarské menšiny dostalo prohlášení Společnosti Bajcsy-Zsilinskyho z 20.1.1989, v němž se mj.praví: "S rozhořčením a údinem jsme přijali zprávu, že v minulých dnech pražská vláda opět použila brutální prostředky na potlačení demonstrace českých vlastenců, kterou uspořádali u příležitosti 20.výročí smrti J.Palacha, jenž zahynul na protest proti okupaci Československa 1968... Vojenskou intervenci proti Československu v roce 1968 považujeme za politováníhodnou a hanebnou záležitost."

Více než 600 účastníků diskusního shromáždění žádá maďarskou vládu v rezoluci zaslané předsedovi Rady ministrů Miklósi Némethovi, aby revidovala své rozhodnutí z roku 1968 a své stanovisko zveřejnila formou slavnostního prohlášení.

Solidarita z Německa

11.února 1989 uspořádali internacionalisté z obou částí Berlína v tomto městě koncerty solidarity s uvězněnými čs. občany Petrem Cibulkou, Ivanem Jirousem, Jiřím Štenclem, Jiřím Tichým a Dušanem Skálou.

Výtežky z těchto koncertů, na nichž vystoupily punkové skupiny bez nároku na honorář, byly určeny na podporu vězněných a jejich rodin. Zároveň se účastníci a posluchači koncertů připojili k petici nizozemské skupiny "The Ex", v níž se požaduje propuštění vězňů nejen výše jmenovaných, ale všech neprávem zadržených v ČSSR.

Protest 2264 občanů

Jmérem 2264 občanů, kteří svými podpisy vyjádřili nesouhlas s odsouzením Václava Havla, se dne 20.3. pokusila skupina nezávislých aktivistů - Ota Bednářová, Miloš Rejchrt, Michal Šimek, Martin Šimsa, Tomáš Tvaroch, Radka Drahňá, Josef Vohryzek a Petr Payne - navázat osobní kontakt s předsedy čtyř institucí: federální vlády (Ladislav Adamec), Federálního shromáždění (Alois Indra), městský soud v Praze (JUDr. Jiří Bedrna) a Výboru čs. veřejnosti (Zdeněk Dienstbier). Ani v jednom případě k přijetí nedošlo, jednání s deputací bylo na těchto úřadech nevlídné (vláda, soud) nebo rozpačité (parlament, výbor). Na podatevních všech čtyř institucí předala deputace text, v němž upozorňuje na množství čs. občanů, nesouhlasících s Havlovým uvězněním, s žádostí, aby se příslušný předseda "všemi zákonnými prostředky zasadil o zastavení trestního stíhání pana Václava Havla".

Odpověď ministerstva školství ČSR Miloši Rejchrtovi

V Infochu č.2/89 jsme otiskli dopis Miloše Rejchrtu ministryni školství ČSR, ve kterém žádá, aby ve školství byla zakázána otázka po stranické příslušnosti rodičů (např. v dotaznících pro přijímání na střední školy). Náměstek ministryně školství doc. RSDr. Václav Šenkýř, CSc. odpověděl M. Rejchrtovi, že na základě jeho podnětu provedli šetření na řadě škol. Komplexní posouzení žáka, do kterého patří i společenská angažovanost rodičů, má vycházet z dlouhodobého pozorování žáků a z rozhovorů s nimi a jejich rodiči. Píše: "Na řadě škol, kde jsme situaci ověřovali, se tomu tak skutečně děje, někde je ale dosud používáno k doplnění údajů o žácích dotazníků s přijatelnou i méně vhodnou formulací otázek. Otázku 'členství v KSČ 2-1-0', položenou v dotazníku, nepovažujeme ve shodě s Vámi za vhodnou a již jsme učinili příslušná opatření".

Výbor Václava Havla

V Praze vznikl v březnu t.r. Výbor Václava Havla. Jeho členem se může stát každý, kdo nesouhlasí s odsouzením V. Havla, ztotožnuje se s cílem nezávislých iniciativ (zahájení dialogu) a nesouhlasí s porušováním lidských práv. Zprávu o založení výboru a zároveň výzvu občanům, aby se k výboru připojili, podepsal Pavel J. Lukeš, mluvčí VHC (Václav Havel's Comittee), Vojtěšská 5, 110 00 Praha 1.

Odvolání Petra Placáka zamítnuto

Komise NV hl.m. Prahy zamítla dne 26.1.1989 odvolání Petra Placáka proti rozhodnutí ONV Praha 3, kterým byl uznán viněným přestupkem proti veřejnému pořádku, jehož se měl dopustit tím, že 21.8.1989 v dopoledních hodinách vyvěsil z okna bytu státní vlajku ČSSR. V odůvodnění se uvádí, že "vzhledem k tomu, že 21.8.1988 není ani státním svátkem, ani dnem určeným příslušným orgánem státní moci a správy, užíval P. Placák státní vlajku neoprávněně." Jako opatření mu bylo uložena pokuta 500 Kčs.

Hladovky za propuštění vězňů svědomí

Třídenní hladovku ve dnech 3.4. - 5.4.1989 uspořádalo na podporu vězněné Jany Petrové devět občanů převážně z Příbramě. Vyzývali přitom veřejnost, aby rovněž vyjádřila svůj nesouhlas s vězněním této aktivistky.

Protestní hladovku proti nespravedlivému a nezákonitému odsouzení a trestnímu stíhání nezávislých aktivistů drželo ve dnech 13.3. - 15.4.1989 25 občanů ze Šumperka, Uničova a Víkýřovic. V dopise z března t.r. žádají pak Generální prokuraturu ČSSR a ministerstva vnitra a spravedlnosti ČSSR o jejich okamžité propuštění a zastavení stíhání. Za správnost podpisů ručí Miroslav Krejčí a Hana Fukanová.

Dopisy J. Šiklové Rudému právu

Jiřina Šiklová ve svém dopise z 15.3.1989 upozorňuje redaktorku RP Marii Boudovou na celou řadu lživých skutečností, které uvedla o její osobě ve svém článku, otištěném v Rudém právu 9.3.1989. Dále v dopise klade M. Boudové za vinu, že spoluuvytváří zkreslené veřejné mínění a v této souvislosti píše: "... že ti pracovníci StB, s nimiž jste o mně mluvila, isou a zůstanou nadále anonymní. Vv iste ale pod článkem

podepsána, a to Vám lidé připomenou třeba ještě za dvacet let."

K témuž článku M.Boudové požádala J.Šiklová šéfredaktora Rudého práva Zdeňka Hořeního dopisem ze 17.3.1989 o omluvu a zveřejnění tiskové opravy. V dopise ho informuje, že proti postupu dvou údajných vyšetřovatelů StB, z jejichž informací M.Boudová v článku vycházela podala dne 29.11.1988 stížnost k rukám městského prokurátora JUDr.Kubáta.

Otevřený dopis Revue 88

Redakce Revue 88 (nezávislá vysokoškolské revue pro neformální iniciativy a kulturní aktivity mládeže) zaslala dne 23.2.1989 otevřený dopis státním orgánům, společenským organizacím, občanským iniciativám a sdělovacím prostředkům. Popisuje v něm obtíže, které provázely snahu založit nezávislý studentský časopis. Redakce zažádala o registraci, ale registrační řízení nebylo dosud zahájeno. Naopak NV m.Brna zahájil ve věci Revue 88 přestupkové řízení a členům redakce byla děkány fakult udělena kárna opatření. Nakonec byli členové redakce předvoláni před krajského prokurátora v Brně a ten jim udělil výstrahu, ve které kvalifikoval jejich činnost jako protistátní a protisocialistickou s tím, že dalším pokračováním v činnosti se vystavují nebezpečí trestního stíhání. Toto hodnocení Revue 88 redakce rozhodně odmítá a žádá o pomoc a podporu své snahy vydávat nezávislý studentský časopis. Dopis podepsali Petr Fiala, absolvent filozofické fakulty UJEP a studenti David Langar, Martin Pavelka, Petr Plch, Roman Ráček, Jiří Voráč a Vladimír Vyskočil. K otevřenému dopisu vydala redakce obsáhlější přílohu v níž podrobně líčí všechny své kroky a události, ke kterým došlo v souvislosti s jejich úsilím vydávat časopis.

Italští senátoři v Praze

V těchto dnech díl v Praze skupina italských senátorů za křesťansko-demokratickou stranu. Kromě jiných akcí se senátoři Michelangelo Agrusti, Pierluigi Castagnetti a Giuseppe Matulli setkali 21.3. též s aktivisty nezávislých občanských hnutí a angažovanými katolickými laiky dr.Václavem Bendou, Danou Němcovou a dr.Martinem Paloušem. V několika hodinovém rozhovoru byly probírány problémy lidských práv, perzekuce občanských i církevních aktivit a perspektivy politického vývoje v Československu. Z pověření své strany konzultovali italští senátoři též možnosti budoucí spolupráce a podpory pro nezávislé občanské a církevní hnutí v Československu. Některé první pozitivní kroky byly již učiněny. Toto komuniké vydáváme po dohodě s italskými senátoři, kteří paralelně informují o průběhu rozhovorů veřejnost ve své zemi.

Václav Benda, Dana Němcová, Martin Palouš.

Zprávy z SSSR

- Sovětská redakce VIA a Klub nezávislého tisku zaslaly 29.3.1989 vládě ČSSR protest proti trestnímu stíhání spolupracovníka Východoevropské informační agentury Petra Pospíchalá. Klub sdružuje 33 nezávislých vydavatelů z Moskvy, Leningradu, Lvova, Saratova, Rigy, Sverdlovska, Pakova a dalších měst.

- Jerevan - 28.2. V rámci Dne památky obětí Sumgaitu se uskutečnil pochod k památníku obětem genocidy z roku 1915. Byly neseny velké fotografie obětí loňského pogromu a zatčených členů Výboru Karabach. Rusky psané plakáty měly text: "Okupační jednotky pryč z Jerevanu!" a "Svobodu představitelům národně osvobozenecckého hnutí!" Vojenský velitel města pozoroval průvod, ale připravené vojenské jednotky nezasáhly. Pochodu se zúčastnily i skupiny běženců ze Sumgaitu, které přijely z různých míst Arménie, kde jsou nyní usídleny.

- 26.2. proběhl mítink za zachování historického vzhledu Kyjeva. Vystupovali spisovatelé a představitelé nezávislých skupin. Po skončení vymezeného času povoleného mítinku vystoupil na tribunu Serhej Fedorenčuk a vyprávěl, jak s ním bylo zacházeno milicí při rozehnání mítinku 24.2. Milicionáři ho zatáhli do auta, drželi ho za uši a jeho obličejem si čistili boty. Uniformovaní milicionáři se ho pokusili stáhnout z tribuny, ale účastníci mítinku jim v tom zabránili a nepustili je k němu. Při skandování Hanba, Hanba... zasáhl oddíl vojsk MV: Fedorenčuk byl následující dne odsouzen k 15 dnům administrativního vězení.

- Klaipeda - 3.3.v 0:45 hod se na Centrálním náměstí u Leninova pomníku upálil osmatřicetiletý Vitautas Čulic, aktivisty - základu demokratického hnutí.

- Moskva - 8.3. byl na Arbatu milicí zadržen člen Demokratického svazu Leonid Zelinin, když chtěl vyvěsit na stěnu tiskovinu DS Svobodné slovo. Po třech hodinách byl propuštěn, tiskovina zabavena.

- Kišiněv - 6.3. pracovníci ministerstva vnitra kotovské oblasti Moldávie podpořili na svém odborovém jednání požadavek vyhlášení moldavštiny státním jazykem.

- Riga - 6.3. odpoledne skupina asi třiceti osob, především herců rižských divadel požadovala na plakátové demonstraci před budovou ÚV KS Lotyšska shromáždění a svobodu informací. ÚV už druhý den jednal o ideologických otázkách a kritizoval lotyšskou televizi za příliš otevřený program Panorama a diskuse s nezávislými aktivisty. Inspektor ÚV vyzval shromáždění k rozhodu a okamžitě poté zasáhla skupina KGB v civilu a začala násilím vtahovat demonstranty do připravených automobilů. Při tom bylo zraněno několik osob, včetně národního umělce LoSSR Ulvise Dumnise. Celkem bylo zadrženo asi padesát lidí, kteří byli po dvou hodinách propuštěni, s výjimkou Edgara Kokurta, který byl obviněn z kladení odporu veřejnému činiteli. 9.3. otiskl list Rigas Pao protest státního výboru pro kulturu LoSSR, Svazu divadelních umělců LoSSR a Svazu spisovatelů LoSSR proti postupu milice 6. a 7.3.

- Vilno (Vilnius) - 5.3. se ve městě Kapsukas konalo shromáždění, které požadovalo navrácení historického názvu města Marianpole. Přítomno asi 10 000 lidí. Několik lidí vyhlásilo na podporu požadavku hladovku.

- Kovno (Kaunas) Přes deset tisíc žen, které se rozhodly bojkotovat oficiální oslavy MDŽ uspořádalo 8.3. demonstraci na Katedrálním náměstí s hesly: Maso pro Moskvu - nám kopyta? Jsem šťastná, jako pes, kterého věší. Chtěla jsem komunismus, a teď chci mydlo, aj. Proti manifestaci a následujícímu průvodu centrem města milice nezasáhla.

- 10.3. televize uvedla program, zaměřený proti činosti Lidového pracovního svazu (nezávislé odbory, existující od jara 88) V programu vystoupil i představitel LPS Valerij Senderov, který činnost obhajoval. Senderov je bývalý pol.vězeň, odsouzený v roce 1983 za antisovětskou agitaci na sedm let. V roce 1987 mu byla udělena milost.

- Riga - 16.3. obklíčili pracovníci ministerstva vnitra Bratský hřbitov a znemožnili provedení slavnostního položení květin k památníku Matky Lotyšska, který organizovaly Národně demokratická strana Lotyšska a rižského Demokratického svazu. Z dvou set příchozích bylo několik zadrženo kvůli "zjištění totožnosti".

Zprávy z Polska

Založení Polsko-maďarské solidarity

Dne 18.2.1989 se konalo v Podkowě Leśné zakládající shromáždění Polsko-maďarské solidarity. Zúčastnili se ho představitelé polských, maďarských a československých nezávislých iniciativ. Během setkání byl vytyčen program PMS a byli jmenováni její mluvčí. Jsou jimi Géza Buda z Budapešti Wojciech Maziarski z Varšavy a Andrzej Szczęśniak z Vratislaví.

Zakládající manifest Polsko-maďarské solidarity:

U vědomí společného osudu, který spolu snášíme od konce druhé světové války, a tradičních svazků mezi našimi národy, vyhlašujeme vznik organizace s názvem Polsko-maďarská solidarita. Cílem naší organizace je společná práce ku prospěchu obou národů a organizování činnosti ve všech oblastech, které zajímají společně Maďary a Poláky. Za základní hodnoty evropské a naší kultury považujeme demokracii, lidská a občanská práva, právo národů na vnitřní i vnější svrchovanost. K uskutečnění těchto hodnot tím, že budeme přistupovat ke společným i jednostranným aktivitám, že si budeme poskytovat vzájemně pomoc a solidaritu. PMS není vázána na žádné konkrétní politické na jejich světový názor a politickou orientaci.

Podkowa Leśna 18.2.1989

Jarosław Broda, Zbigniew Bujak, Sławomir Dominiak, Zbigniew Janas, Mirosław Jasinski, Krystyna Colińska-Engelmayerová, Grzegorz Kostrzawa-Zorbas, kat.kněz Leon Kantorski, Maciej Kozmiński, Krystyna Krauzová (Krauze), Jacek Kuroń, Jacek Maziarski, Wojciech Maziarski, Adam Michnik, Jan-Józef Lipski, Janusz Onyszkiewicz, Józef Pinior, Otec Józef Puciłowski, Stefan Starczewski, Andrzej Szczęśniak, Wiktor Wereszyski,

Géza Buda, Géza Dely, Ákos Engelmayr, Tibor Fényi, Arpád Göncz, György Konrad,
Ferenc Kőszeg, Imréé Mécz, Tamás Molnár, Gábor Pajkossy, Tibor Philipp.

Prohlášení na obranu pronásledovaných aktivistů v Československu, přijaté při ustanovujícím zasedání Polsko-maďarské solidarity:

My, účastníci zakládajícího shromáždění Polsko-maďarské solidarity vyjadřujeme rozhodný protest proti represím vůči čs.demokratickým aktivistům. Dne 21.2. mají v Praze začít soudní procesy proti Janě Petrově, Janě Sternové, Daně Němcové, Otakaru Veveřkovi, Stanislavu Pencovi, Davidu Němcovi, Alexandru Voudrovi, Petru Placákovi a Václavu Havlovi. Je to další příklad totalitárních metod, jimiž vládnou čs.mocenské orgány, a porušování závazků ze závěrečného dokumentu vídeňské schůzky KBSE. V čs.vězeních jsou i další četní členové nezávislých hnutí a seskupení. Za neodpuštiteLNé považujeme rovněž brutální akty, jichž se dopustila Bezpečnost vůči účastníkům pokojných manifestací v Praze. V současné Evropě, směřující k utvoření všeobecného demokratického pořádku, není možno zůstat lhostejný ke znásilňování lidských práv v jakékoli formě. Proto vyzýváme společnosti našich zemí a celé Evropy, aby podnikly akce na podporu toho, aby pronásledovaní občané Československa byli propuštěni z vězení a aby proti nim bylo zastaveno trestní stíhání.

Lesní Podkova (Podkowa Leśna) 18.2.1989 tytéž podpisy jako nahoře.

Manifestace v Krakově

21.2.Krakov. V 15 hodin začala u pomníku Adama Mickiewicze na Hlavním náměstí manifestace, kterou uspořádala KPN (Konfederace nezávislého Polska) na protest proti soudnímu procesu s Václavem Havlem, který se onoho dne konal v Praze. Nesena čs.státní vlajka, transparent "Propusťte Václava Havla - KPN" a transparenty KPN a Solidarity. Promluvil Jacek Smagowicz z oblastní komise Solidarity Małopolska. Paweł Sabuda z KPN referoval o Václavu Havlovi a procesu s ním. Maciej Gawlikowski informoval o situaci Kazimierze Sulky, posledního politického vězně v Polsku. Piotr Hartig z Nezávislého studentského svazu na Jagellonské univerzitě (Krakov) přečetl studentské prohlášení, týkající se událostí 17.2., jež je odpovědí na dopis kolegia rektora Jagellonské univerzity, v němž jsou studenti nazýváni "teroristy". Po projevech se dalo asi 1000 lidí na pochod. Průvod chtěl projít Ševcovskou a Karmelitskou ulicí na náměstí Svobody k budově vojvodského úřadu Bezpečnosti. V Karmelitské ulici se průvod srazil s kordónem milice (Veřejná bezpečnost). Zadrženi přitom byli Paweł Jachimiak, Krzysztof Brożek a Piotr Jarek. Manifestující se obrátili zpět a došli před dům č.4 v Mikulášské ulici, kde bydlí náčelník vojvodského úřadu Bezpečnosti v Krakově, gen.Guba. Skandovali: "Vydej nám naše kamarády!" Poté průvod zamířil k budově krajského výboru strany. Manifestující chtěli využít slibu, který jim předtím dal 1.tajemník KV Józef Gajewicz, aby přišli, kdykoliv budou mít nějaké potíže. Oddílu ZOMO (speciální oddíly policie), střežící budovu KV, však 1.tajemníkovi neumožnily splnění tohoto slibu. Manifestující byli rozprášeni. Několik jich bylo zadrženo, mj.student Dariusz Pieńko z NZS (Nezávislého studentského sdružení).

Další zprávy z Polska

- Dne 16.2. se konal v Krakově pohřeb Jacka Žaby, který byl stár 25 let. Byl odsouzen na 18 měsíců za to, že poškodil v Krakově 30 autobusů. Spolu s ním byl odsouzen Kazimierz Krauze, který dostal pět let. U Jacka Žaby byla diagnostikována schizofrenie, což bylo příčinou nižšího trestu. Ve vězení byl držen s kriminálními vězni, kteří ho trápili. Za několik měsíců se jeho zdravotní stav zhoršil natolik, že správa vězení ho poslala na léčení. Ošetřující lékaři mnohokrát potvrdili, že podmínkou zlepšení jeho stavu je odstranění strachu z vězení, kam se měl vrátit. Jeho obhájce JUDr.Buczkowski mnohokrát požádal o milost. Ta byla vždy odmítnuta. Dne 4.února dostal Jacek Žaba dvoudenní propustku domů. Dne 5.února skočil z okna z osmého patra.

- Polský Pen-klub zaslal dne 22.2.protest proti odsouzení V.Havla. Znění protestu, který polský Pen-klub zaslal Gustávu Husákoví: "Stejně jako ve své výzvě z 3.února Vás žÁdáme, pane prezidente, o intervenci jež by vedla k propuštění V.Havla na svobodu.Jsme hluboko znepokojeni osudem svého vynikajícího českého kolegy."

*****

*****

*****